

Délvidék

Bácskai Napló
Politikai napilap
Felelős szerkesztő: Kónya Lajos

MEGJELENÉS	
Működés kezdési időpontja: 1884. augusztus 12.	
Szerkesztőség és kiadóhivatal:	
Szabadka IV. Rákóczi-utca 28.	
Telefon: 306.	
ELŐFIZETÉSI DÍJAK:	
Helyben kézhez adva	
egész évre	14.00
három évre	7.20
negyed évre	2.60
egy hónapra	1.20
Védőküldetés mellett	
egész évre	17.00
három évre	8.70
negyed évre	4.30
egy hónapra	1.80

Tüzérségünk veri vissza a román és a muszkát.

Genf, aug. 11. A párisi *Matin* tudósítója jelenti Jassyból: A középponti hatalmak hadseregei teljes nyomtatékkal folytatják az orosz-román fronton az áttörést. Az ellenséges tüzérség nyomasztó tulsulya, főként az orosz csapatokkal szemben, nagyon érezhető. A németeknek sikerült a szövetséges csapatokat több helyütt visszaverni. Az oroszok gyors visszavonulását tartják a román vereség okának is.

Kicsoda a szabadkai főispán?

— A hadisegélyesek és a tisztviselők ügye a minisztertanácsban. —

Budapest, aug. 11. A tegnapi minisztertanács legfontosabb tárgya volt a hadisegélyesek fölemelésének a rendezése. A tisztviselők ellátása ügyében elhatározták, hogy nagyobb mennyiségű élelmiszert fognak beszerezni és a különböző beszerzési csoportok útján a tisztviselőknek juttatják őket az áron. Elhatározták továbbá, hogy néhány legfontosabb ipar-

cikk árát is maximálják Ausztriával együtt. A minisztertanács több új főispáni állás betöltése ügyében is hozott határozatot. A szabadkai főispánság ügye is valószínűleg el van döntve, de erről lapunk zártáig még nem birtunk értesítést kapni. Az új minisztériumok ügyében csak a legközelebbi minisztertanácsban fogunk határozni.

Az angolok elmennek Stockholmba.

London, aug. 10. Reuter-jelentés: A munkásszervezetek értekezlete egy millió 864 ezer szavazattal 550 ezer ellenében elhalározta, hogy elküldi megbizottait Stockholmba.

A bolgár király hazament.

Koburg, aug. 11. Ferdinánd bolgár király, aki a württembergi király látogatásán volt fiaival, Boris és Cirill hercegekkel, továbbá Radoszlavov miniszterelnökkel visszautazott Szófiába.

Merénylet az orosz főparancsnok ellen.

Stockholm, aug. 11. Kornilov tábornok, az új orosz főparancsnok ellen merényletet követett el egy fiatal altiszt. Egy golyó vállon találta és könnyen megsebesítette Kornilovot. A merénylőt a főparancsnok kíséretében levő törzstisztek lelőtték.

Eredmények az orosz fronton

Hivatalos jelentés: Focsanitól északra elkeseredett harc árán a szövetséges csapatok erős orosz és román ellentámadások ismételt visszaverése után elfoglalták a Susita északi partját.

Az ojtózi műut mindkét oldalán Rohr vezérezredes magyar-osztrák és német ezredei tegnapelőtt a Herestraunál hatalmasan kiépített megerősített állások ellen előretörték.

A szociáldemokrácia és a keresztény demokrácia.

Akkora zürzavar, akkora fogalomzavar, annyi szemfényvesztés s végül akkora tudatlanság, mint amennyi a szocializmus és demokratizmus neve alatt ujságokban, folyóiratokban és népszónoklatokban napiranden van, szinte egyedül álló rekord a nagymondásos világban. Ma, amikor illik demokratának lenni és nem szociáldemokratának lenni, nem fog ártani, ha tisztázzuk e téren is a fogalmakat.

Mi is hát a szociáldemokrácia? Társadalmi népuralom. Marx ezt nemzetközi alapon akarta megalkotni. Rendszere a történelmi materializmuson épült föl. Szerinte Isten nincs, természetfölötti világ nincs, lélek nincs, tehát tulvilág sincs, csak egyedül az anyag létezik. Nincs hát értelme a becsületnek, az erénynek, az önmegtartózkodásnak, mert hiszen a halállal mindennek vége. Az tehát igazán okos ember, aki a költővel minden órának élvezi virágát. Hogy azután annál szabadabban élvezhessen, — megtagadja még a magántulajdont is, amelyről azt állítja, hogy a magántulajdon ugyis csak lopás.

Ezzel együtt természetellenes, tehát igazságtalan az osztálykülönbség eltörlése is; ezt pedig a Marxisták anynyira sürgetik. Mert a tudomány, erény, szorgalom, takarékoság, jobb magaviselet, szóval a szellemi és erkölcsi javaknak kisebb, vagy nagyobb birtokolása, mindenkör bizonyos egyenlőtlenséget támaszt az emberek között, amely egyenlőtlenség azután a köznapi életben a családok és osztályok egyenlőtlenségét hozza létre. E természetes állapot ellenküzdeni csakis a társadalom fölforgatására törekvő szociáldemokrácia képes, amely minden áron csak rombolni akar.

A keresztény demokrácia

ilyen értelemben nem törhet népuralomra, mert a keresztény demokrácia a felsőbb-ségi jogot soha meg nem tagadhatja. Ha tehát a népet mégis társadalmi tényezővé akarjuk tenni, ezt keresztény alapon kell elérnünk, úgy, hogy amíg egyrészt a népjogokat lelkiismeretesen és okosan kiterjesztjük, addig a szerzett felsőbb-ségi jogokat meg ne tagadjuk, hanem az igazságnak megfelelően szabályozzuk. Ezt a célt csak akkor lehet elérni, ha a lelkekben kiépítjük előbb az önzetlenséget. Ameddig a szocializmust Marx szerint első-sorban gyomorkérdésnek tekintik, addig a szocializmus tényleg nem egyéb, mint: „harc az etetővályu körül“. A keresztény demokrácia a szocializmust nemcsak gyomorkérdésnek tekinti, hanem szigorúan vallási és erkölcsi kérdésnek is.

A keresztény demokrácia úgy akarja nevelni az embert, hogy ember is legyen, de legyen benne vallás, erkölcsi érzés is. Ne vesse meg a földi javakat, de legyenek ideális céljai és nemesebb törekvései is. Meg kell, hogy értse a keresztény ember, hogy az élvezet és a testi bűn kiszípolyozza a népeket, míg az erényes élet erőssé, életképesé teszi a nemzetet. Várjuk tehát a keresztény demokráciát, amely szintén új világot fog teremteni, de nem a régi világ erőszakos rombadöntésével, hanem annak fokozatos, okos átformálásával, a régi tiszta keresztény szellemben. Vannak kongregációink, ezek a tiszta hitélet melegágyai; ezekben hintsük el a keresztény demokrácia egészséges magvait. Biztosak lehetünk, hogy a világ átformálására megindított nagy háborút a keresztény demokrácia fogja megnyerni.

Szivjunk dohányjegyet!

A jegy már a régi világban is ismeretes volt. De akkor a hónapokat jelölték meg vele, így volt rák-jegyű, bika-jegyű és a többi hónap. Szóval az év 12 hónapja büszkélkedhetett azzal, hogy van jegye, hogy ő jegyes. Aztán meg voltak jegyesek, de ezek, midőn megkapták a pap áldását, sokszor nem nagyon köszönték meg, hogy ők is kaptak jegyet, mely a házasságra szólott. Így folyt a világ évszázadokon át. S egyszerre felvirradt a jegy napja.

Ma már mindenki jegyes, még a legmegrökönyödtebb agglégények is jegyesek lettek. Szóval a jegyesség népszerű intézmény lett. De csak az élelmiszerjegyesség. Hallottam a leányoktól, hogy már annyi a jegy — miért nem hozzák be a férjjeget is. Szegény leányok — akkor még kevesebb férfi váltana jegyet! A jegy tulajdonsága az, hogy amire kiadják, az — eltűnik. S így a férfiak is teljesen eltűnnek, míg így csak akad egy-egy jegyes férfi. És most a sok jegy mellett egy új jegy készül. A dohányjegy. Szegény dohányzó! Eddig is csak a mérget, vagy a fogadat szivhattad a dohány helyett, most azután szivhatod a dohányjegyet, melyet direktre nikotinléval fognak preparálni. S így ez jó dohánypótlék lesz.

Szó, ami szó, akár lesz jegy, akár nem, lesznek dohányjegyes emberek, gyorsan. A mostani ácsorgási rendszer türethetetlen és igazságtalan. Az asszony, kinek senkije sem dohányzik, 4—5 trafikban összeszedi a dohányt s azzal aztán cserekereskedést folytat — s elveszi a szegény dohányos emberek orra elől a szivni valót, úgyhogy a háború alatt már szegények minden mérgüket és fogukat elszívták. Tehát jövel óh dohányjegy, hogy pótolod ezeket valamivel!

A rendőri „hidegvér“.

Tegnap éjjel 10 órakor gyanus körülmények tették figyelmessé dr. Birkáss Gyula ügyvéd szomszédait. A Hunyadi téri házuk egyik ablaka nyitva állott. A szomszédoknak azonnal feltűnt, mert Birkássék távol vannak Szabadkáról.

A szomszédok azonnal telefonáltak a rendőrségre, honnan meg is érkezett egy rendőr a helyszínére. Előbb érkezett azonban vele egy arra cirkáló rendőrijárőr, akik azonnal megkezdték a vizsgálatot.

Az utcára nyíló ablakot nyitva találták. A továbbiak során kiderült, hogy a belső ablak alsó üvegtáblája is be van zúzva. Az egyik rendőr gyertyával kezében betekintett a szobába és miután ott senkit sem látott, nyugodt lelkiismerettel beszögezték az ablakot.

A gyanus helyzet kevésbé izgatta föl rendőri vérüket, mert legkevésbé sem éreztek hajlamot arra, hogy teljesen megvizsgálják a lakást, melyet csak az ablakon keresztül tekintettek meg.

A ház lakói ma este érkeznek haza és majd csak akkor fog kiderülni, hiányzik-e a lakásból valami.

Czveity és Popovits.

— Két jómadár szélhámoságai. —

Czveity André és a zentai Popovits Mihály céggé alakultak és be is jegyeztették magukat. Szerb nemzetiségiek lévén, leginkább a szerbek által lakott Délvidékre vették ki hálójukat, de nem idegenkedtek a fővárostól sem. Leginkább sertés- és zsirszállításokat vállaltak, amelyekre jóhiszemű emberekől hatalmas előlegeket szedtek fel, szállítási kötelezettségeiknek azonban csak a legtrikább esetben tettek eleget és a felszedett pénzeket a legtrikább esetekben sem szolgáltatták vissza.

Volt egy másik módszerük is. Jóhiszemű emberektől különböző kisebb-nagyobb összegeket szedtek fel, azzal az ígérettel, hogy azt valamely fényesen jövedelmező üzletben forgalmazzák s ebből a haszonból magyszerűen kamatoztatják a tőkét.

Igy tettek Benedek László debreceni birtokossal és Schlachta János debreceni jogszigorlóval is, a kik most látva, hogy csufosan rá vannak szedve, a jeles „cég“ ellen bünvádi feljelentést tettek.

A feljelentők Czveitycsel és Po-

povitscsal ez év április havában ismerkedtek meg Budapesten és ügyvédjük — egy országgyűlési képviselő — információja alapján rendelkezésükre bocsájtották 190 ezer koronányi tőkájüket.

A szélhámosok látva, hogy jóhiszemű, kötött üzleti formákhoz nem ragaszkodó két emberrel van dolguk, a hatalmas összeget rendes szokásukhoz híven elkezelték s mikor Benedek és Schlachta a pénzüket visszakövetelték, először különböző biztatásokkal és meséssel álltak elő, majd végül, midőn már ezek sem használtak, egy merész fordulatot adtak a dolognak: Kijelentették, hogy Benedek és Schlachta nekik üzlettársuk s a 190.000 koronát közös érdekű üzletekbe fektették.

Igen érdekes, hogy Czveity és Popovits ellen a szegedi, budapesti, azonkívül a szabadkai ügyészségnél is folyik büntügyi eljárás, de a két veszedelmes ember ennek dacára, szabadon garázdálkodik és eddig bámulatraméltó ügyességgel el tudta kerülni az igazságszolgáltatás sújtó kezét.

Mit mond a szabadkai főorvos?

Barta Antal dr. tiszti főorvos ma a közigazgatási bizottság ülésén beszámolt Szabadka város egészségügyi mozgalmairól július hónapban.

Kevés a betegség.

Eszerint a lefolyt hónapban a polgári lakosság között előfordult betegségek száma ugy a gyermekvilágban, mint a felnőtteknél a rendes kereteken jóval alul maradt.

Járványos megbetegedési eset nem volt. A heveny fertőző betegségek közül előfordult egy difteritisz, 2 vörheny, 9 kanyaró, 3 hörgőhurut, 1 orbánc és 3 hasibégymáz. A tartalékkórház osztályain elhelyezett katonák között csupán 1 vérhas megbetegedés volt.

Az állami gyermekmenhelyen május-június hónapokban tömegesebb kanyaró megbetegedések voltak, amelyek ellen foganatosított óvintézkedésekkel és fertőtlenítésekkel sikerült a fertőzés tovaterjedését teljesen megszüntetni, úgyhogy július hónapban az intézetben fertőző megbetegedési eset már nem fordult elő.

Piukovits tójtjai.

Városunkban az idegen helyekről érkezett mezőgazdasági munkások egészségi állapota általában kedvező, csupán a Piukovits József nagyfényi és kelebiai gazdaságában alkalmazott trencsénmegeyi munkások között észlelték súlyos fertőző trachoma-eseteket; e gazdaságokba ugyanis ez év április hónapban Trencsénmegyéből 200 felnőtt munkás és hozzájuk tartozó 40 gyermek érkezett, akiknek tulnyomó része idült, de nem fertőző trachomában szenvedett. Ugy látszik, hogy a forró nap és por szemeikre káros hatással volt, mert 78 egyénnek régebbi betegsége kiújult.

A 78 beteget a kórházban helyezték el és a trencsénmegeyi munkásoknak, akik teljesen elkülönített lakással bírnak, a gazdaság többi cselédeivel való érintkezést megtiltották, a gazdaságok összes alkalmazottait állandó orvosi ellenőrzés alatt tartják és

remélhető, hogy miként ezideig, ugy a jövőben is sikerülni fog a munkásokat a fertőzés tovaterjedésétől megóvni.

Nincs hamis élelmiszer.

Bácsbodrog-megyében járványos megbetegedés nem fordult elő.

A közfogyasztásra szánt élelmiszerek a közegészségügyi követelményeknek megfeleltek.

A vegykísérleti intézet a gyanusnak talált élelmiszerek közül tejet megvizsgált 8 esetben, de az hamisítva nem volt.

A város közönségének ivóvizét szolgáltató összes mély furt kutak medencéit a múlt hónapban kintisztították; az ivóviz kifogástalan.

A rendőrség által megtartott razziaikon előállítottak 19 nőt, akik közül 10-et mint beteget a kórházba utaltak.

Méttel fogytunk.

A népesedési mozgalmat feltűntető adatok szerint a lefolyt hónapban:

Elve született 104 fi, 86 nő, összesen 190 egyén.

Halva és 9 hón alul született 6 Meghalt 0—1 évig 38 fi, 19 nő, 1—7 évig 11 fi, 12 nő, 7 éven felül 96 fi, 62 nő, összesen 145 fi, 93 nő, együtt 238 egyén.

Az elhaltak közül szabadkai illetőségű volt 197, idegen illetőségű 41.

Az élve születettek számát az e hó folyamán elhalt szabadkai illetőségűek számához viszonyítva a népesedési mozgalom 7 egyénnel fogyatkozást mutat.

Hősi halottak.

Julius hó folyamán a belügyminisztérium által közölt adatok alapján a hazáért hősi halált halt 46 egyént jegyezték be a szabadkai halotti anyakönyvbe, akik közül szabadkai illetőségű volt 13. Ezek Aradszki Joákim, Szárics Dániel, Bulyovosics Jeremiás, Balkó Antal, Miatov György, Sévics Péter Mátyás, Szuturovics Antal, Mamuzsics Alajos, Matkovics József, Pertics Kálmán, Zvekán Döme Mihály, Klimák Tamás, Vukmanov Pál.

Villany sujtotta agyon.

A szabadkai Villamos Vasut részvénytársaságnak egyik villanyerővel hajtott cséplőgépénél tegnap délután szerencsétlenség történt.

A cséplésnél dolgozott Szmoljenszki Abrahám 26 éves orosz fogoly, aki a véletlen szerencsétlenségnek lett áldozata. A délutáni rekkenő hőségben hangyaszorgalommal munkálkodtak a gép körül, mely Sándor külváros egyik szérűjén van felállítva.

A munkások mitsem sejtve se rénykedtek. Szmoljenszki balesete váratlanul ért mindenkit. Az egyik villanyáramot vezető dróthuzal kettészakadása okozta halálát.

Szmolyenszki gyanútlanul haladt a dróthuzal alatt, mely még eddig ismeretlen okokból ketté szakadt és halálát okozta. Azonnal a szerencsétlenség megtörténte után telefonáltak a mentőkért, akik nem sokára megjelentek a helyszínén és a halálos villanyáram csapásától eltorzult emberi hullát beszállították a Bezeredy-féle hullaházba.

A felelősséget illetően megállapították, hogy a dróthuzal kettészakadása által következtetett halálesetért senkit sem lehet felelőségre vonni.

Ha disznó is, de jó anya.

— Nyolevan láné földje van és meglopja a szegényt. —

Halacsics Jeromos Verusics-pusztai lakos panaszt tett a csendőrségen e hó 8-án, hogy egy darab 4 éves anyasertése 2-án elvesztett. Kint a tanyája mellett a kanász legeltetett 24 disznót és ezek közül tűnt el az övé. Ő mindenfélé kereste a disznót 6 napig, annyival is inkább, mert annak otthon 2 malaca maradt és ezeket most tejjel kellett táplálni. Hat nap múlva aztán, 8-án megtudta, hogy a sertése Civics József verusicsi gazdánál van, akinek 80 láné földje van és aki 57 darab sertést hizlal. Civics az egy darab disznót ellopta és az övéi közé zárta. Még a disznó farkából is kivágott egy csomó szőrt, hogy éppen olyan legyen, mint az övéi.

Halacsics Jeromos panaszára két csendőr kiment Szabadkáról Verusicsra Civicshez. Azonnal kihajtották az 53 darab disznót az ölből. Erre egyik, az 58-adik, amelyik Halacsicsé volt, rögtön kivált a többi közül és mindenben keresztültörtetve lóhalálában — mint szemtanuk mondják, rohamlépésben — szaladt haza a gazdája tanyájára, ott mindjárt lefeküdt és megszojtatta két kis malacát.

A gazdag paraszt, Civics, tagadja a lopást és azt mondja, hogy Torontálvásárhelyen vette a disznót; de mivel járulatot elő utatni nem tudott s amugy is elég tanu van arra, hogy a disznó Halacsicsé volt — 2 cseléd, a kanász és még a muszka fogoly is fölismerték — és végül maga a koca is elárulta, hol volt előbbi lakása, ezért Civicsot följelentették lopás miatt. A disznót, mivel malacai vannak, nem foglalták le büntjelként, hanem tulajdonosánál hagyták.

NAPI HIREK.

Tájékoztató.

Szombat. Délután 5 óra: Szabadkai Tisztviselők Otthonának választmányi ülése. — Fél 9: hangverseny Palicsón.

Vasárnap. Délután fél 5 óra: Munkás Testdőlő és budapesti vasmunkások futball-versenye. — 8 óra: *Bácska* és a budapesti III-ik kerületi I-ső osztályú futbalcsapat mérkőzése.

— Szabadka öröme Csernovic visszafoglalásán. A magyar püspöki kar tagjai az ország valamennyi templomában hálaadó istentisztelet tartását rendelik el a keleti haretéren kivivott győzelemért, mely Csernovic visszafoglalását eredményezte. A hálaadó istentiszteletet mindenütt Te Deummal fogják kezdeni. Ez a hálaadó istentisztelet *Várady L. Arpád* érseknek most kiadott körlevele szerint a kalocsai egyházmegyében szerdán, 15-én, Nagybölgasszony napon lesz. Amint értesülünk, a szabadkai Szent Teréz-plébánia-templomban tartandó Te Deumon a hatóságok is képviseltetik magukat.

— Mégis lesz bab és borsó! A tisztviselők közös konyhája tudvalevően 15-én délből pontban fél egy órakor meg fog nyitni, még pedig ünnepélyes felavatással. A kezdetet mindjárt az Orsz. Közélemezési Hivatal neheztelte meg egy kissé, amennyiben a vezetőség hozzá fordult, hogy utaljon ki a konyha részére babot és borsót. A hivatal erre értesítette Szabadka városát, hogy az adjon borsót és babot. Minthogy pedig Szabadkának ilyen eseménye nincsen, hát sokan azt hitték, hogy nem is ehetnek majd a tisztviselők sem bab-, sem borsófőzeléket. Ezzel a hírrel szemben *Miklós Imre*, a konyha főzgető vezetője kijelentette, hogy ne féljenek a tisztviselők, mégis lesz bab és borsó és nem fognak koplalni.

— A bérkocsisok zabja. A szabadkai bérkocsisok egy része miután belátta, hogy sztrájkmozgalmuk hiábavaló, ismét befogtak. Ezek igen bőséges keresethez jutnak, mert a közönség állandóan igénybe veszi őket. Hogy zabot biztosítsanak részükre, az ugyszólván teljesen lehetetlen, mert a hadiérdek úgy kívánja, hogy a katonalovak részére gyűjtsék. Ezzel szemben most a fővárosban erős mozgalom indult meg azért, hogy a versenylovak zabszükségleteit biztosítsák, mert a versenyistállótulajdonosok „méltán” aggódnak lovaik sorsa felől.

— **Katonanap gyűjtése.** Ma délelőtt ünnepélyes hangulat mámorában uszott egész Szabadka. Két zenekar járta végig a város utcáit és mindenütt nagy néptömeg kísérte őket. Hat szekér volt a zenekarok körül, hogy a nép adományait főlsejék. A gyűjtés *Pataki* százados vezetése mellett folyt le.

— **Az Osztrák-Magyar Bank szabadkai fiókjának fölmentetel.** A katonai fölmentések revizója érthető érdeklődést kelt a szabadkai bankokban is. Ma érkezett meg Szabadkára az Osztrák-Magyar Bank fiókjának a fölmentési névsora. Eszerint bizonytalan időre szól a fölmentése *Gugánovics Máté* főnöknek, továbbá a főnökhelyettesnek és a pénztárosnak. *Gál Emil* aug. 31-ig kapott fölmentést.

A többi alkalmasoknak be kell vonulniok.

— **A közigazgatási bizottság ülése.** [Szabadka város közigazgatási bizottsága ma, szombaton délután 3 órakor tartja rendes havi közgyűlését, melyen a közigazgatás némely ágának mult havi folyamáról tesznek ismertetést.

— **Hegedüs Piros lopásai.** Hegedüs Piros, aki dolgozni soha se szeretett, a mult hó elején Horgoson betévedt *Martin Katalin* házába, ahol mintegy 200 korona értékű fehérneműt lopott el. Majd *Záborszki István* gazdához látogatott el azzal az ürüggyel, hogy szolgálatot vállal. Mikor *Záborszki* nem volt odahaza, 342 korona készpénzt és aranyeműt vitt el. A bűnös leányt a csendőrök elfogták. A törvényszék 1 évi börtönrre ítélte.

— **A szabadkai új házások élmezése.** Valószínű azért, mert a házasságkötések száma nem éri el azt a határt, hogy kielégítő legyen, *Strassburgban* elhatározták, hogy a fiatal házásoknak a mézesetek idejére, hat hétre, kétszeres élelmiszeradagokat juttatnak. Szabadkán hasonló intézkedés talán nagyobb elhatározóképeséget öntene a fiatalokba.

— **A katonai rendőrség elfogott egy zsebmetszőt.** Sok baja volt már a nyomozó hatóságoknak *Vukovics Fogdmeig Pállal*, aki ezredtől, a 86. gyalogezredtől már többször megszökött. *Julius* elején fedezet mellett elküldték a haretérré, de onnan megint meglógott és hazajött, állítólag azzal a szándékkal, hogy agyonlövi a feleségét. Ezt csak 5 mondta azonban, mert valószínűen más okokból szökött meg. Már 10 napja csavargott, míg tegnap éppen mikor a szabadkai állomáson föl akart szállni a budapesti vonatra, megismerte és elfogta *Sinkovics* szakaszvezető, a katonai rendőrség tagja. Valószínű a föltevés, hogy zsebmetszés végett akart utazgatni a vonaton; ilyen ügye már volt egypár. Átkisérték a 86. gyalogezredhez.

— **Elsülyedt vizimalom.** Csütörtökön hajnalban Zentán a tiszaparti lakosokat többszöri segítségkiáltás zavarta föl álmukból. Többen kiszaladtak a Tisza-szélre, a honnan a kiáltás hangzott, s nagy meglepetéssel látták, hogy az ott levő egyetlen vizimalom elsülyedt, kiálló tetején pedig a malom tulajdonosa, *Borosgyevi Gergely* gubbaszt, aki maga tudván menekülni a vízből, az embereket hívta segítségül, hogy meneküljön kétségbeesztő helyzetéből. Az összehaladt tiszapartiak csakhamar kimentették, de a malom még mindig a víz alatt áll gabonástól együtt. — Az elsülyedését a malom fenekén éjjel támadt lék okozta.

— **A disznócsaló megtérése.** Sok sző esett a napokban *Szántai Antaltól*, aki boldog-boldogtalannak adott el drága pénzben disznókat, anélkül, hogy akár 5 maga is csak egy disznót is látott volna. Fölsejtede az előlegeket és meglépett. Keresték mindenfelé, de nem találták. Most önként jelentkezett a rendőrségen, ahonnan átkisérték, mint szökött katonát a 6-os honvédekhez.

— **Lovat lopott a szökött katona.** *Marity Milán* zentai lakos drága fekete lovát, amely *Biliczky Károly* udvarába volt bekötve, *Agoston József* adai illetőségű szökött katona világos nappal elkötötte és hátára ülve Adára lovagolt. Itt elfogta a csendőrség.

— **Több legyen a korpa!** Fehérvármegye közigazgatási bizottsága felirt a miniszterhez az állatállomány biztosításáért és ártirt a társ-törvényhatóságok közigazgatási bizottságaihoz, hogy akcióját támogassák. Szabadka közigazgatási bizottsága is valószínűen elhatározza, hogy az akció támogatására kéri a kormánytól, hogy az árpának ipari célra való felhasználását ne engedélyezze, nagyobb mennyiségű szemtermést hagyjanak a gazdánál, kisebb legyen az őrlési százalék, hogy több legyen a korpa és végül kívánja, hogy a hizlalást a gazdák tovább is folytathassák.

KORZÓ MOZI

szombaton és vasárnap
fényes moziműsor keretében

Bűnös szerelem

(Ninon de Lenclos.)

Irodalmi kinemaszkeccs.

A főszerepet személyesen játssza

Feld Irén.

Az előadások kezdete: szombaton 6 és fél 9, vasárnap: 2, 4, 6 és 1/29 órakor.

— **A barbár.** „Mondja Kereskedelmi Tanácsos Ur, miért távolította el az ebédlőből azt a pompás és drága börtáskát?”

— „Mert a cipőinket talpaltattuk meg” — válaszolta egykedvűen a kérdező.

— **Szent Család.** E kedves, életrevaló esaládi folyóiratnak augusztus-szeptemberi száma most jelent meg a következő tartalommal: A mester és én. *Kraisel Matild* szociális misziótársulati nővér — Az élő élők. *Husveth József*. — A szülői ház. *Szededi Tasziló*. — A szeretet apostola. *Domonkos István*. — A mindig ünneplők *Blakó Mária*. — Üzenet anyámnak. *Takács László*. — Fogadalom *M. J. N. D.* — A harc után. *Kines István*. — Szenvedőkhöz. *M. J. N. D.* — Szomorú karácsony. *Ford. Trugly Margit*. — Lelki kincsár. *Megrendelhető: Győr, Kármelita-rendház.*

PANASZOK.

(Ebben a rovatban rövidre fogva, minden közérdekű panaszt díjtalanul közléseztünk. Teljes címet kérünk.)

Mikor kell zárni az üzleteket?

A szabadkai kézműárkereskedők ezeltől körülbelül 6 évvel közösen kötelezték magukat arra, hogy üzletüket déli 12 órától 2 óráig zárva tartják. Ennek ellenére már többször figyelmeztettek engem az alkalmazottaim arra, hogy egyik-másik kereskedő, aki pedig szintén aláírta ezt a kötelezvényt, csak egy órakor zárja be üzletét és ekkor bocsátja el alkalmazottait ebédelni. A dolgot nem is akartam elhinni, de tegnap magam győződtem meg róla. Egyik ilyen kereskedőtársam negyed egykor, a másik pedig félegykor zárt. Ez pedig sérti a többi kereskedő és különösen az alkalmazottak érdekeit, de az illető kereskedő hírnevét is rontja, mert esetleg megtudja a közönség, kik azok a szerződéseszek.

T. kereskedő.

Tizenhat éves kamaszok a fürdőző nők közt.

Ne is tessék, Kedves Szerkesztő Ur, többet írni arról, hogy férfiak usznak át a női fürdőbe. Ugyis hiába írnak erről. Tegnap öten ültek ott a padon a nők közt. Még csak azt az egyet tessék megírni, hogy t. i. 15—16 éves kamaszok jönnek női fürdőjegygyel a hidegbe fürdeni. Legközelebb, ha ilyen taesko fürdik mellettem, bizony mondom, nem hiszem, hogy túrtörtetni tudom magamat és mikor szentelen pillantásokkal mér végig, alaposan képen dörgölöm. Ez kell ezeknek, nem a nőkkel együtt fürödni!

Főszerkesztő: *Pinterits Károly*
igazgató, Budapest.
Főmunkatárs: *Dr. Fontányi József*
ügyvéd, Szabadka.

Nyomatott a kiadótulajdonos, *Szent Antal Nyomda és Irodalmi Vállalat* mint szövetséges könyvnyomdájában Szabadkán, Rákóczi-utca 20. szám

Litra Biograp

Szombat—vasárnap

Prof Reinhard Miksa rendezésében
Az utolsó ivadék
Sorstragédia 4 felv. Főszereplő:

Carmi Mária.

AGGLEGENYEK HÁZASSÁGA
vigjáték 3 felv.-ban.

Kezdeté fél 6 és este fél 9 órakor.
Ünnepnap 4—6 és fél 9 órakor.

Valódi amerikai fogak és fogsorok

Rövidlegeségek fogászati munkákban, arany és platinából, valamint arany és platinafogak, koronák és hidak, ugyszintén szájpadiás nélküli fogak. Foghuzás teljesen érzéstelenítve és fogtömések (plombok). *Schäffer Géza* vizsgáló fogtechnikus, Szabadka, Kossuth-u., Prokes-ház.

Telefon interurban 561.

Hol kapható a „Délvidék“?

A Délvidék a következő üzlet-helyiségekben kapható Szabadkán, délutánonként 2 órától fogva:

- Fefes Károlyné. Kálmán-utca.
- Filoy Jenő. A postával szemben.
- Gerber Jakab. Kossuth-utca.
- Hercz József. Petőfi-utca.
- Krécsi A. Nándor. Deák-u.
- Krizsánovics Péter. Zombori-ut.
- Kulcsics Sándor. Zimonyi-ut.
- Kunszabó Lajos. Pázmány-u.
- Nojcsck Géza Beresényi- és Damjanich-utca sarok.
- Pukkel István. A képezdével szemben.
- Rieger Mihály. Vörösmarty-utca és Zombori-ut sarkán.
- Riesz Dezső. Bajai-ut.
- Sibality Illésné. Vörösmarty-u.
- Kmetz András. Palics.

MENETREND

Budapestről érke.	délután 1:00	éjjel 8:01*
	12:24	3:59
Budapestre ind.	délelőtt 10:15*	délután 1:55
	éjjel 12:45	5:28
Zomborból érke.	délelőtt 10:02*	éjjel 10:11
Zomborba ind.	éjjel 6:14*	5:23
Ujvidékről érke.	délelőtt 7:42	délután 1:21
	éjjel 11:50	1:48
Ujvidékre ind.	délután 1:48	éjjel 6:26*
	4:44	7:40
Szegedről érke.	délelőtt 7:40	délután 12:42
	éjjel 8:07	6:15
Szegedre ind.	délelőtt 6:15	délután 1:30
	éjjel 12:05	8:57
Cservenka—Gombosról érke.	éjjel 8:57	4:42
Cservenka—Gombosra ind.	éjjel 4:42	11:05
Zentáról érke.	" 11:05	4:33
Zentára ind.	" 4:33	9:02
Bajáról érke.	délelőtt 9:02	éjjel 9:26
Bajára ind.	" 9:26	7:00
	" 7:00	5:05
Bácsalmásról érke. délelőtt	7:45	

A *gal jelzettek gyorsvonatok. Az éjjeli idő: este 6-tól reggel 6-ig

Egy jó házból való fiu fizetéssel felvétetik a SZENT ANTAL nyomdában

Gépolaj

előnyösen kapható NOJSEK GÉZA cégénél. Telefon 222. Telefon 222.

Viszketegség, sömör, rüh

bajtleggyorsabban elmulasztja a Dr. Flesch-féle eredeti

„Barna zsír“.

Nincs szaga, nem piszkít. Mindig eredeti pecsétes dr. Flesch-félét kérjünk. Próbátégely 1:60, nagy tégely 3 kor. - - családi tégely 9 korona. - -

Kapható Szabadkán: Deesy Gyula „Szt. Teréz“ c. városi gyógyszerárában I. kör, Deák-utca, Kiskápolna mellett.

Bérbeadó

és azonnal átvehető a Kútnetz Testvérek mellett

utcai helyiség

egy mellékhelyiséggel; bővebbet megtudhatni a tulajdonosnál. □□

80 kat. hold szántóföld

bevonulás miatt örök áron, vagy haszonbérbe jutányos ár mellett azonnal eladó vagy bérbeadó. Cim: Kovács Albertné, Alsószopor, Szilágymegeye.

Használt tankönyveket

magas áron vásárlunk vagy ez évben szükségesre becséréljük. Mielőbb vásárolja meg mindenki szükséges

iskolakönyveit

leszállított áron, amíg a készlet tart!

Tisztelettel Lipsitz és Lampel könyvkereskedés és antikvárium Rudács-utca, a Zsidó templom mellett. Telefon 604.

Jótállás a biztos eredményért.

Törvényesen védve.

Reitter Oszkár

nagybecskereki nyug. főkapitány és fajbaromfi-tenyésztőnek nagyszerű találmánya a

„Patkánin“

patkányirtó szer, (nem mérge) mely emberre és házi állatokra nem ártalmas és fölülmul minden más irtószert. 1 doboz ára 5 K. mely elegendő körülbelül 60 patkány kiirtásához. — Minden dobozhoz használati utasítás van mellékelve. Ismertető prospektust, melyben le van írva, hogy különféle gazdaságban hány adag használandó, kérésre ingyen küld a Patkánin gyár egyedüli árusítója, a Torontáli Agrárbank Részvénytársaság, Nagybecskereken.

Üzletáthelyezés.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, igen tisztelt vevőimet és megrendelőimet, hogy

Varrógép-, kerékpár-üzletemet és javító műhelyemet áthelyeztem a Deák-utca-ba, Piukovics-féle ház, a Sztantics és társai cég volt helyiségébe.

Stern Adolf.

IZLÉSESEK ÉS OLCSONY ŪZLETI LEVÉL-
::: PAPIROK ES BORITÉKOK A :::

SZENT-ANTAL KÖNYVNYOMDÁBAN

SZEREZHETŐK BE.

A legjobb és legtökéletesebb daráló

kis és nagy gazdaságok részére nélkülözhetetlen

Kieserélhető hengerrendszer.

Ára 75 korona.

Azonnal szállítható. Előlegül 10 kor. küldendő. Megrendelhető pontos cím :: és vasutállomás megjelölésével. ::

SOHR PÁL

acélárú különlegességek gyári raktára Somogyzil.

Horvát Országos Bank R. T. fiókja, Szabadka.

Központ: Osijek Flókok: Szabadka, Zagreb, Karlovác, Novi Cirkenica. Kirendeltségek: Hrejin, Tribalj, Grižane Befizetett alaptőke 10.000,000 és tartalékalap 2.000,000 K.

Elfogad: betéteket könyvecskékre és folyószámlán a legkedvezőbb feltételek mellett. — A betétekre a moratórium rendelkezései nem vonatkoznak és azok megállapodás szerint fizetnek ki.

Vesz és elad: mindenféle értékpapirokat (állami címleteket, zálogleveleket, sorsjegyeket stb.) külföldi érc- és papírpénzeket és az összes egyéb értékeket napi áron.

== Atvesz letétbe és kezelésre értékpapirokat. ==

Folyósít: Jelzálogkölesönöket földbirtokra és nagyobb városokban házakra.

Kibocsajt: 4 1/2 és 5% (utóbbiak 3% nyereseménnyel) pupilláris biztosság, adómentes, mindenféle óvadék céljaira alkalmas zálogleveleket.

FINANCIROZ ipari és kereskedelmi vállalatokat, végez birtokparcellázásokat és elfogad ingatlanokra vonatkozó kommissionális megbízásokat.

VÉGZI LEGELŐNYÖSEBB feltételek mellett az összes banküzleteket, továbbá börzei és kommissionális megbízásokat.

Aruosztály: Árusít előnyös áron: legjobb belföldi gyártmányu arató-, fűkaszáló- és vetőgépeket, cséplőgép-garnitúrákat kukorica-kapáló és sormivelő ekéket, boronákat, szecskavágó-, daráló-, valamint egyéb gazdasági gépeket.